

Produktiva Diko-infokort

Ärftliga sjukdomar

De mest betydelsefulla ärftliga sjukdomar ärvs recessivt, alltså de kan finnas i släktet utan att den kommer fram.

→ Inte förrän anlagsbärare x anlagsbärare -parning sker, kommer sjukdomen fram.

→ Då du köper en tjur från avelstjursauktionen, som är granskad fri från sjukdomar, vet du att tjuren inte kan få sjuka avkommor men avkommorna kan vara anlagsbärare beroende på moderns genom.

De flesta sjukdomarna leder till att fostret aborteras.

Resultatet av gentesten registreras i djurets information och den kan ses i på Min Gård-djurkort och i rapporten DNA-bestämning samt i stambokintyget vid punkt DNA-kontroll.

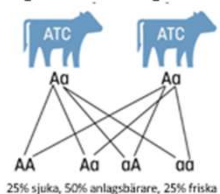
Förkortningen efter sjukdomen betyder:

F = fri från sjukdomsgen

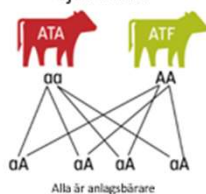
C = heterotzygot anlagsbärare av sjukdomen (djuret själv är friskt)

S = homotzygot anlagsbärare, alltså sjuk

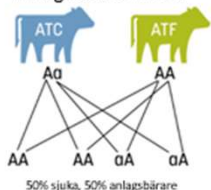
Anlagsbärare + anlagsbärare

Sjuk + frisk

Anlagsbärare + frisk

Sjuk + anlagsbärare

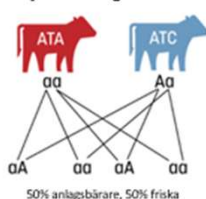

Bild om AT*-sjukdomens ärftlighet. Samma princip gäller alla de sjukdomar på detta infokort, som ärvs recessivt.

Bildens källa: Kannattaako perinnöllisiä sairauksia kartoittaa? Nautalehti 20.3.2020, Kaisa Sirikko, kund- och utvecklingschef, Faba
*AT-förkortning används här som ett exempel, ingen sjukdom benämns AT.

Ataksi (PA)

- Förekommer hos charolais.
- Symptom: svaghet och störningar i rörelsekoordinationen, speciellt i bakbenen. Försvårar djurets rörelseförmåga eller hindrar det helt.
- Första symptom vid en ålder av 8 - 24 mån.

BH2

- Förekommer hos simmental.
- Följd: små och underutvecklade kalvar, kronisk lunginflammation. Sakta tillväxt och kalvförluster.

Blind (RP1)

- Vanligast hos charolais, men förekommer även hos andra raser t.ex. angus.
- Symptom: gradvis försämrad syn, kraftigheten varierar, framåtskridande näthinne dystrofi och blindhet.
- Framkommer först vid en ålder av 4-5 år.

Curly calf eller AM (A1)

- Förekommer hos angus.
- Symptom: ledernas styvhet, ofta styvt ryggrad, underutvecklad muskulatur, hydrokefalus (vattenskalle).
- Kalvar kan ha kyfos (kutryggighet), skolios (krokig ryggrad åt sidan) samt lordos (svankig rygg).
- Kalvarna föds döda eller dör snart efter kalvningen.

Developmental Duplication (DD)

- Förekommer hos angus
- Följder: fosterdödlighet, underutvecklade kalvar, kan orsaka extra ben vid halsen eller bogen. Orsaken är utvecklingsstörning i mörgröret.
- → kalvningsproblem

Hypotrikos (HY)

- Förekommer hos hereford, men även hos andra raser.
- Symptom: hårlöshet, nyfödda har väldigt kort, tunt och lockigt hår, möjligen silverfärgad. Håren lossnar lätt och den tunna hyn ger inte skydd för sol eller köld. Kalven är utsatt för bakterie- och svampinfektioner.

Mandibulofacial Dysostosis (MD)

- Förekommer hos hereford.
- Följder: huvudet kan vara missbildad, kalven dör snabbt efter kalvningen > kalvförluster.

Maple Syrup Urine Disease eli MSUD (MSU)

- Förekommer hos hereford.
- Orsak: störning i aminosyre-processeringen. I bakgrunden ligger ett fel i en enzym, vars uppgift är att spjälka aminosyror → aminosyror samlas i kroppen → de samlade ämnesomsättningsprodukterna (BCAA) är skadliga för hjärnan.
- Symptom: slöhet, kalven ligger och kan vara sömning, tidvis kan kalven vifta med benen då den ligger, dålig aptit. Dessutom kan kramper, där kalvens rygg böjs, förekomma. Urinlukten blir söt. Symtomen framkommer då kalven är 2-4 dagar.
- Då hjärnan skadas ökar de neurologiska symptomen och till sist dör kalven.

Mannosidos (MA2)

- Förekommer hos angus, mycket ovanlig.
- Orsak: Alfa-mannosidas-enzymen fattas, oligosackarider samlas i kroppen.
- Följder: kastningar och dödfödda kalvar. Kalvar som föds levande har huvudskakningar, koordinationsproblem och beteendestörningar.

Protoporfyrin (PR)

- Förekommer hos limousin.
- Symptom: sår speciellt i näsborrarna och öronen → sår, kalven tappar hår och är känslig för solljus → sjuka djur trivs i skugga och vill inte vara i solljus.
- Gentestresultaten publicerades tidigare endast av sjuka och anlagsbärare, men nu av alla.
- Endast 8 anlagsbärare i Finland hittills.

Gomspalt (CP)

- Förekommer hos limousin
- Gommen är missbildad eller en del fattas → sugning försvåras.

Trombopati (TP)

- Förekommer hos limousin
- Symptom: blodet koagulerar inte normalt → näsblod, blödningar hämmas dåligt, anemi, inre blödningar.

Vattenskalle, Neuropathic Hydrocephalus (NH)

- Förekommer hos angus
- Följder: sjuka kalvar aborteras, föds döda eller dör snabbt efter kalvningen eftersom huvudet och ryggmärgen är fyllda av vätska, förstörade och missbildade.

